

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **Slovenskej republiky**, za ktorú koná K.K., proti povinnému **R. Š.**, bývajúcemu v B., **o vymoženie 66,39 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 36 Er 6578/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 9. septembra 2008 č.k. 36 Er 6578/06-13 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. februára 2009 sp. zn. 18 CoE 88/2009, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 9. septembra 2008 č.k. 36 Er 6578/06-13 vo výroku o trovách exekúcie a uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 26. februára 2009 sp. zn. 18 CoE 88/2009 **z r u š u j e** a vec vracia v rozsahu zrušenia Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnena podala 24. júla 2006 na exekútorskom úrade súdneho exekútora Bc. V. U. so sídlom v B. (ďalej len „súdny exekútor“) návrh na vykonanie exekúcie vymožením sumy 2 000,- Sk, predstavujúcej pokutu uloženú povinnému za priestupok v cestnej premávke v blokovom konaní.

Na základe žiadosti súdneho exekútora vydal Okresný súd Bratislava V (ďalej aj ako „exekučný súd“) dňa 2. augusta 2006 pod sp. zn. 36 Er 6578/2006 poverenie č. X. na

vymoženie uvedenej sumy a vykonaním exekúcie poveril súdneho exekútora Bc. V. U..

Súdny exekútor podal 17. januára 2008 na exekučný súd podnet na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie.

Exekučný súd uznesením z 9. septembra 2008 č.k. 36 Er 6578/06-13 zastavil exekúciu a oprávnenej uložil povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi do troch dní náhradu jeho trov v sume 2 889,-- Sk. Zastavenie exekúcie odôvodnil stratou účinnosti exekučného titulu v dôsledku uplynutia trojročnej prekluzívnej lehoty v zmysle ustanovenia § 88 ods. 1 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch. O trovách exekúcie rozhodol podľa § 203 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, ustanovenie ktorého citoval v dôvodoch svojho rozhodnutia.

Proti uzneseniu exekučného súdu v časti o trovách exekúcie podala oprávnená odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením z 26. februára 2009 sp. zn. 18 CoE 88/2009 rozhodol tak, že rozhodnutie v jeho napadnutej časti potvrdil. Povinnému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že dôvodom zastavenia exekúcie bol zánik práva oprávnenej na výkon rozhodnutia tvoriaceho exekučný titul. „S prihliadnutím na túto skutočnosť ani podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné v prejednávanej veci považovať za príčinu zastavenia konania správanie povinného a následne postupovať podľa § 146 ods. 2 veta druhá (zrejme O.s.p. - poznámka dovolacieho súdu). V danom prípade nebolo možné postupovať podľa § 271 O.s.p., nakoľko sa toto ustanovenie týka zastavenia nariadeného výkonu rozhodnutia.“

Proti rozhodnutiu exekučného súdu v časti o trovách exekúcie a rozhodnutiu odvolacieho súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (dovolateľ) mimoriadne dovolanie. Uviedol, že tak robí na podnet oprávnenej, pretože napadnutými rozhodnutiami bol porušený zákon, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Mimoriadne dovolanie odôvodnil tým, že konanie súdov je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že ich rozhodnutia v časti o trovách exekúcie spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci (dovolacie dôvody podľa § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.). Podľa dovolateľa súd môže

uložiť oprávnenému nahradiť nevyhnutné trovy exekúcie v zmysle § 203 ods. 1, 2 Exekučného poriadku len v prípade, ak dôjde k zastaveniu exekúcie jeho zavinením alebo ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie. Predmetné zákonné ustanovenie upravuje výnimku zo zásady zakotvenej v ustanovení § 197 Exekučného poriadku, v zmysle ktorej náklady za výkon exekučnej činnosti uhrádza povinný. Použitie tohto ustanovenia zákona prichádza do úvahy iba v prípade splnenia zákonných predpokladov, a to, že exekučné konanie bolo zastavené zavinením oprávneného a existuje príčinná súvislosť medzi zavinením oprávneného a zastavením exekúcie, alebo ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie. Podľa dovolateľa v predmetnej veci nebol splnený žiaden zákonom stanovený predpoklad a preto nebol dôvod pre použitie vyššie uvedenej výnimky. Pokiaľ oprávnená podala včas návrh na vykonanie exekúcie, neprichádza do úvahy jej procesné zavinenie za to, že exekúcia musela byť zastavená z dôvodu straty účinnosti exekučného titulu v dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty určenej na jeho vykonanie. Dovolateľ tiež poukázal na to, že v zmysle § 203 ods. 2 Exekučného poriadku možno náhradu nevyhnutných trov exekúcie uložiť oprávnenému vtedy, ak dôjde k zastaveniu exekúcie z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie. Nedostatok majetku povinného na úhradu trov exekúcie však musí byť v exekučnom konaní preukázaný. V predmetnej exekučnej veci však súd a ani súdny exekútor existenciu majetku na strane povinného na uhradenie trov exekúcie náležite neskúmali. Vychádzajúc z uvedeného dovolateľ dospel k záveru, že ak nie sú splnené zákonné podmienky stanovené v § 203 ods. 1, 2 Exekučného poriadku a návrh na vykonanie exekúcie bol podaný dôvodne, trovy exekučného konania uhrádza povinný na základe ustanovenia § 197 ods. 1 Exekučného poriadku. Podľa dovolateľa je konanie pred oboma súdmi nižších stupňov navyše postihnuté aj inou vadou spočívajúcou v tom, že za oprávneného považovali K., hoci toto sa oprávneným procesne nikdy nestalo, keď v konaní vystupovalo len ako orgán konajúci v mene Slovenskej republiky.

Účastníci konania sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok

(§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). V dovolacom konaní ale nevyšla najavo žiadna z týchto väd.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak ju dovolateľ nenamieta, je procesná vada, ktorá, na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Iné vady, mimo väd uvedených v § 237 O.s.p., sú spôsobilým dovolacím dôvodom len za predpokladu, že mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Medzi také vady patrí skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami

Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu než súd prvého stupňa bez toho, že by postupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. a pod.

Exekučný súd sa mal pri rozhodovaní o zastavení exekúcie (§ 57 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) v odôvodnení svojho rozhodnutia vyporiadať nielen s dôvodmi zastavenia exekúcie, ale jeho myšlienkový postup mal byť dostatočne vysvetlený aj z hľadiska výroku o trovách, a to nielen uvedením zohľadnených skutočností, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia je preukázať správnosť súdneho rozhodnutia a umožniť jeho kontrolu v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku. Len takéto rozhodnutie možno označiť za preskúmateľné (§ 169 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008).

Dovolateľom napadnutý výrok uznesenia o trovách exekúcie odôvodnil exekučný súd len čo do rozsahu exekútorovi priznanej náhrady, nie však aj z hľadiska toho, prečo povinnosť zaplatiť náhradu trov exekúcie uložil práve oprávnenej. V odôvodnení svojho rozhodnutia iba citoval ustanovenie § 203 ods. 1 O.s.p., ničím nevysvetlil, v čom podľa jeho názoru oprávnená zavinila zastavenie exekúcie. Napadnutý výrok predmetného uznesenia je z tohto dôvodu v rozpore s požiadavkou preskúmateľnosti súdnych rozhodnutí, čo zakladá tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí odvolací súd vždy prihliadnuť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd ale nepovažuje za opodstatnený dovolací dôvod, že konanie súdov nižších stupňov je postihnuté aj (inou) vadou spočívajúcou v tom, že za oprávneného nesprávne považovali K.. V záhlaví rozhodnutia odvolacieho súdu je ako oprávnená totiž označená Slovenská republika.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní potom vytýka napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora (i dovolania

účastníka) odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval. Dovolateľ vytýka predmetnú vadu pri právnom posúdení veci dôvodne.

K odôvodneniu rozhodnutia o trovách exekúcie odvolacím súdom [„Dôvodom zastavenia konania bol zánik práva oprávneného na výkon rozhodnutia tvoriaceho exekučný titul. S prihliadnutím na túto skutočnosť ani podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné v prejednávanej veci považovať za príčinu zastavenia konania správanie povinného a následne postupovať podľa § 146 ods. 2 veta druhá (zrejme O.s.p. - poznámka dovolacieho súdu). V danom prípade nebolo možné postupovať podľa § 271 O.s.p., nakoľko sa toto ustanovenie týka zastavenia nariadeného výkonu rozhodnutia“], dovolací súd poznamenáva, že proces rozhodovania o trovách exekúcie podľa Exekučného poriadku vykazuje zásadné odchýlky od procesu rozhodovania o trovách konania podľa Občianskeho súdneho poriadku (resp. o trovách už nariadeného alebo zastavovaného výkonu rozhodnutia podľa šiestej časti takého zákona) a použitie ustanovení Občianskeho súdneho konania o trovách konania i v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku zásadne neprichádza do úvahy. Kým totiž rozhodovanie podľa Občianskeho súdneho konania je vždy autoritatívnym rozhodovaním súdu o trovách konania účastníkov ako o celku (teda nielen o výške trov, ale aj o povinnosti jedného z účastníkov zaplatiť príslušnú náhradu trov inému účastníkovi, či dokonca aj o nedostatku práva účastníkov alebo len niektorého z nich na náhradu), úprava v Exekučnom poriadku predpokladá rozhodovanie súdu len o trovách exekúcie v prípade jej zastavenia (podľa § 203 Exekučného poriadku) a tiež prípadné rozhodovanie o námietkach oprávneného alebo povinného proti určaniu výšky predbežných alebo ďalších trov exekúcie súdnym exekútorom (podľa § 201 ods. 2 alebo § 202 ods. 2 Exekučného poriadku), pričom rozhodovanie o ostatných otázkach (určenie výšky trov a ich vymoženie v prípade nedostatku námietok alebo po rozhodnutí o prípadných námietkach) zveruje súdnemu exekútorovi (ako štátom určenej a splnomocnenej osobe na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí, tu porovnaj i § 2 Exekučného poriadku).

Podľa § 196 Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena o daň z pridanej hodnoty.

Podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku náklady podľa § 196 uhrádza povinný.

Podľa § 200 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie (§ 196). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku. Ak súd rozhodne o zastavení exekúcie, rozhodne aj o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie.

Podľa § 203 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku, ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, znáša ich oprávnený. To neplatí, ak ide o vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky na výživnom. V takomto prípade znáša trovy exekúcie súd; súd nemá právo na náhradu trov exekúcie, ktoré platil.

Ustanovenia § 196 a § 197 ods. 1 Exekučného poriadku určujú zásadu, že odmenu patriacu súdnemu exekútorovi za výkon exekučnej činnosti, náhradu jeho hotových výdavkov a náhradu za stratu času uhrádza povinný. Len výnimočne, ak dôjde k zastaveniu exekúcie, môže súd uložiť oprávnenému, aby nahradil trovy exekúcie; súd však uváži, ktoré trovy potreboval oprávnený na účelné vymáhanie nároku, a či mohol pri náležitej opatrnosti predvídať dôvod zastavenia exekúcie (§ 203 ods. 1 Exekučného poriadku). Ustanovenie § 203 Exekučného poriadku teda umožňuje súdu pri zastavení konania prelomiť zásadu ustanovenú v § 197 ods. 1 Exekučného poriadku, t.j. že náklady súdneho exekútora uhrádza povinný a povinnosť nahradiť trovy exekúcie uložiť oprávnenému. Podmienkou takéhoto postupu je určitá forma procesného zavinenia oprávneného.

V predmetnej veci nebol splnený žiadny z vyššie uvedených zákonných predpokladov, teda nebol splnený ani dôvod pre použitie uvedenej výnimky. Totiž, pod "zavinením" oprávnenej v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia treba rozumieť také porušenie procesných predpisov zo strany oprávnenej, ktoré má za následok buď neodôvodnený vznik trov exekúcie, alebo také jej konanie (úkony), ktoré by spôsobilo zastavenie exekúcie.

Dovolací súd sa teda stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, podľa ktorého, pokiaľ oprávnená podala včas návrh na vykonanie exekúcie, neprichádza do úvahy jej procesné zavinenie na zastavení exekúcie z dôvodu straty účinnosti exekučného titulu v dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty, určenej na jeho vykonanie. Oprávnená totiž postup súdu vo vykonávacom konaní, resp. postup súdneho exekútora v exekučnom konaní,

ako i dĺžku trvania tohto postupu, teda aj prípadné vykonanie exekučného titulu do straty jeho účinnosti v priebehu konania, nemohla ovplyvniť. Okrem toho súd by bol povinný exekúciu zastaviť i z úradnej moci, ak by zistil stratu účinnosti exekučného titulu v priebehu konania.

Z vyššie uvedeného podľa dovolacieho súdu vyplýva, že rozhodnutie krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie krajského súdu v zmysle § 243b ods. 2 a § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. a podľa § 243b ods. 3 O.s.p. i rozhodnutie exekučného súdu v jeho napadnutej časti zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je preň záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného ako i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. mája 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Daniela Pekajová